

29.6.2022

NIVALA

Uusnivalan sähköaseman arkeologinen inventointi

Tilaaaja:
Fingrid Oyj

Heilu Oy
Jussi-Pekka Hiltunen

Sisällysluettelo

1. Kartat.....	4
2. Johdanto	7
3. Perustietoa tutkimusalueesta	7
4. Inventointityö	8
5. Tulokset.....	9
7. Lähteet	10
Liite	11
Kuvia.....	11
Maastossa jalkaisin kuljetut alueet.....	13

Karttaluettelo

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.	3
Kartta 2. Yleiskartta inventointialueesta.	4
Kartta 3. Ote MML:n korkeusmallista.	5
Kartta 4. Ote vuoden 1844 pitäjänkartasta.	5
Kartta 5. Ote vuoden 1915 kartasta Mehtälän perintötilan kaikista tiluksista.	6
Kartta 6. Ote vuoden 1962 peruskartasta.....	6

Kannen kuva: metsämaastoa Savivainion lounaispuolella. Länteen.

Taustakarttoina Maanmittauslaitoksen Karttakuvapalvelun (WMTS) 06/2022 aineistoa, ellei toisin mainita. Koordinaatisto ETRS-TM35FIN, korkeus N2000. Valokuvat: Jussi-Pekka Hiltunen

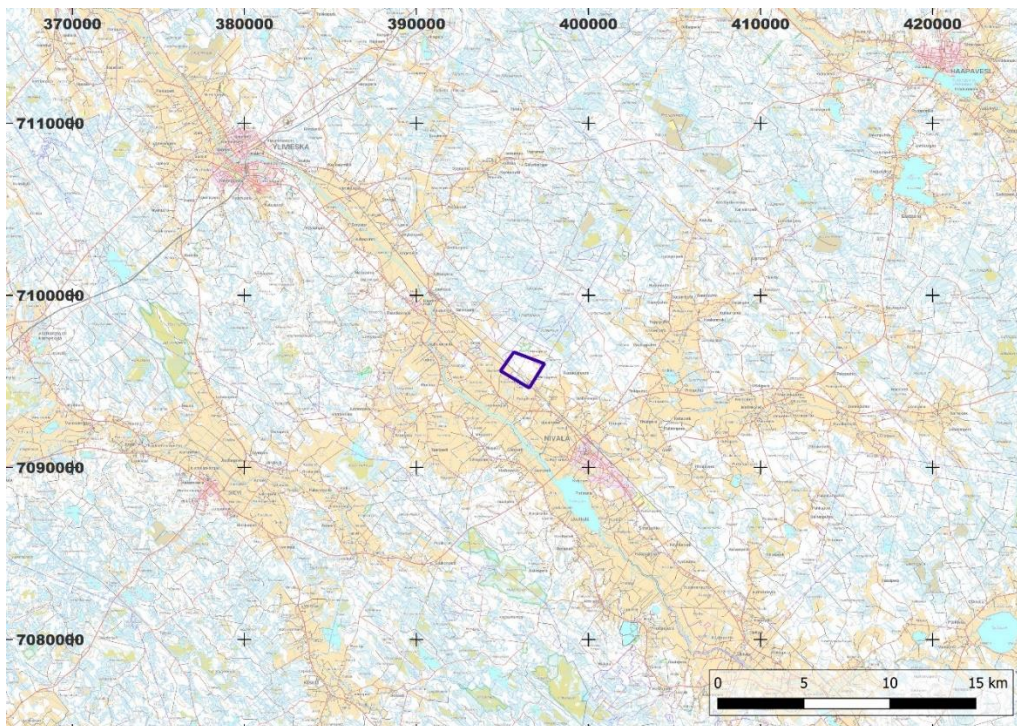
NIVALA Uusnivalan sähköaseman arkeologinen inventointi

Tiivistelmä & arkistotiedot

Fingrid Oyj on selvittämässä sähköasemanpaikan mahdollista laajentamista Nivalan Mehtäperällä. Oulun museo- ja tiedekeskus Luuppi edellytti hankkeesta antamassaan lausunnossaan paikalla tehtäväksi arkeologisen inventoinnin osana selvitystyötä. Alueen arkeologisesta inventoinnista vastasi Heilu Oy / Jussi-Pekka Hiltunen.

Inventoidulta alueelta ei tunnettu entuudestaan muinaisjäännöskohteita, eikä sellaisia tavattu myöskään inventoinnin yhteydessä.

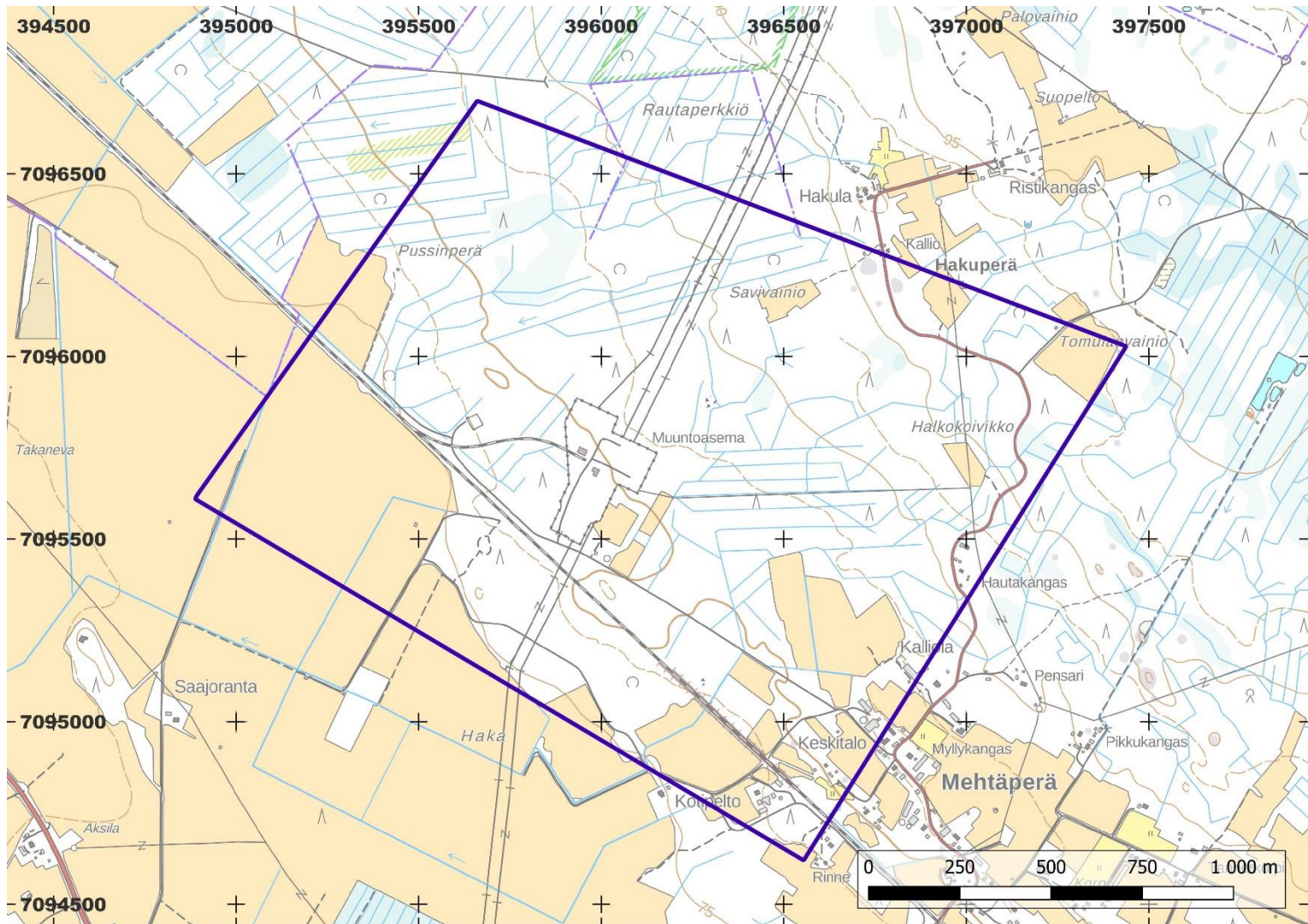
Tutkimustyyppi:	Arkeologinen inventointi
Tutkimuslaitos:	Heilu Oy
Tutkimuksen tekijä:	FM Jussi-Pekka Hiltunen
Kenttätyöaika:	22.6.2022
Tutkimuksen tilaaja:	Fingrid Oyj
Alueelle sijoittuneet aiemmat tutkimukset:	Hans-Peter Shchulz & Jaana Itäpalo inventointi 2014 Timo Sepänmaa ja Hannu Poutiainen inventointi 2019

Kartta 1. Inventointialueen lähestymiskartta.

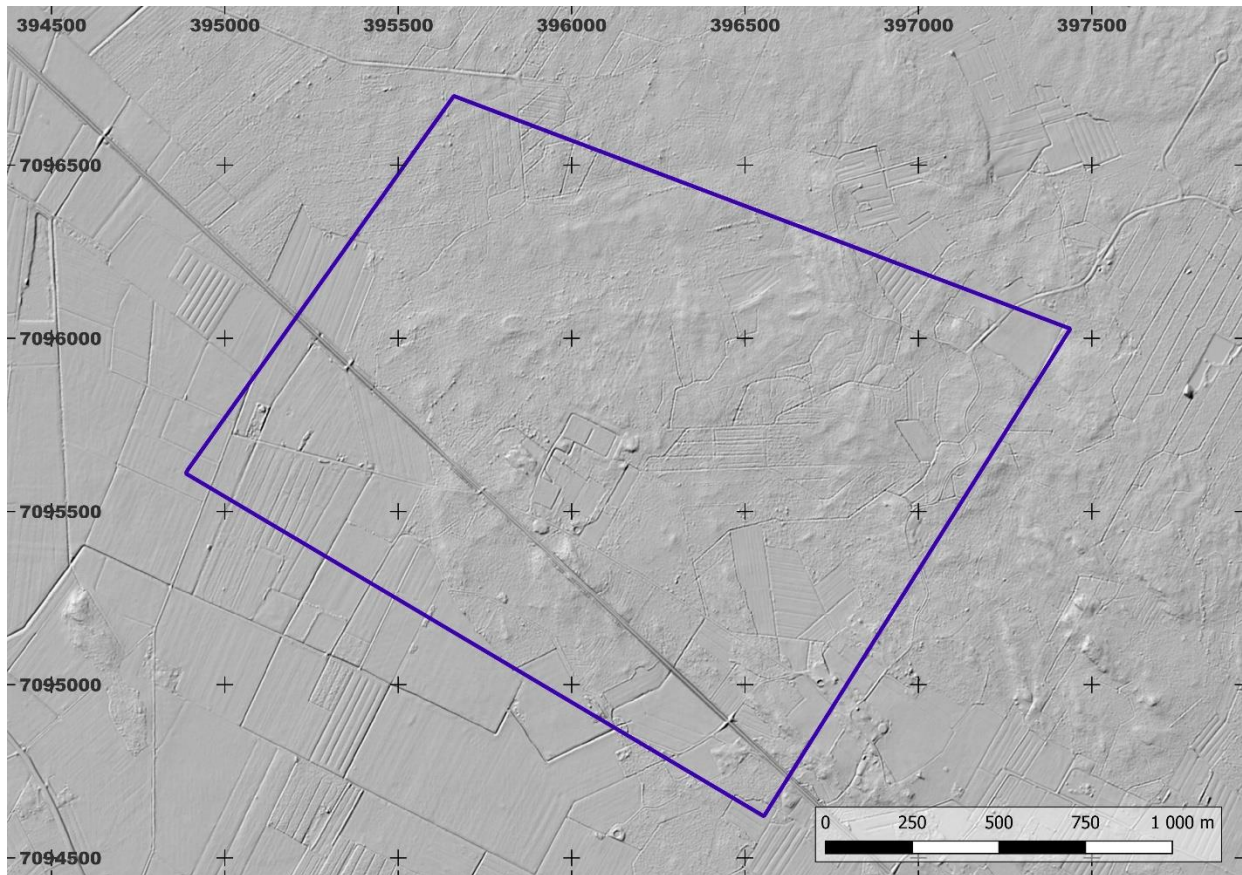
Sinisellä viivalla rajattu inventointialue sijoittuu Nivalan keskustan luoteispuolelle.

1. Kartat

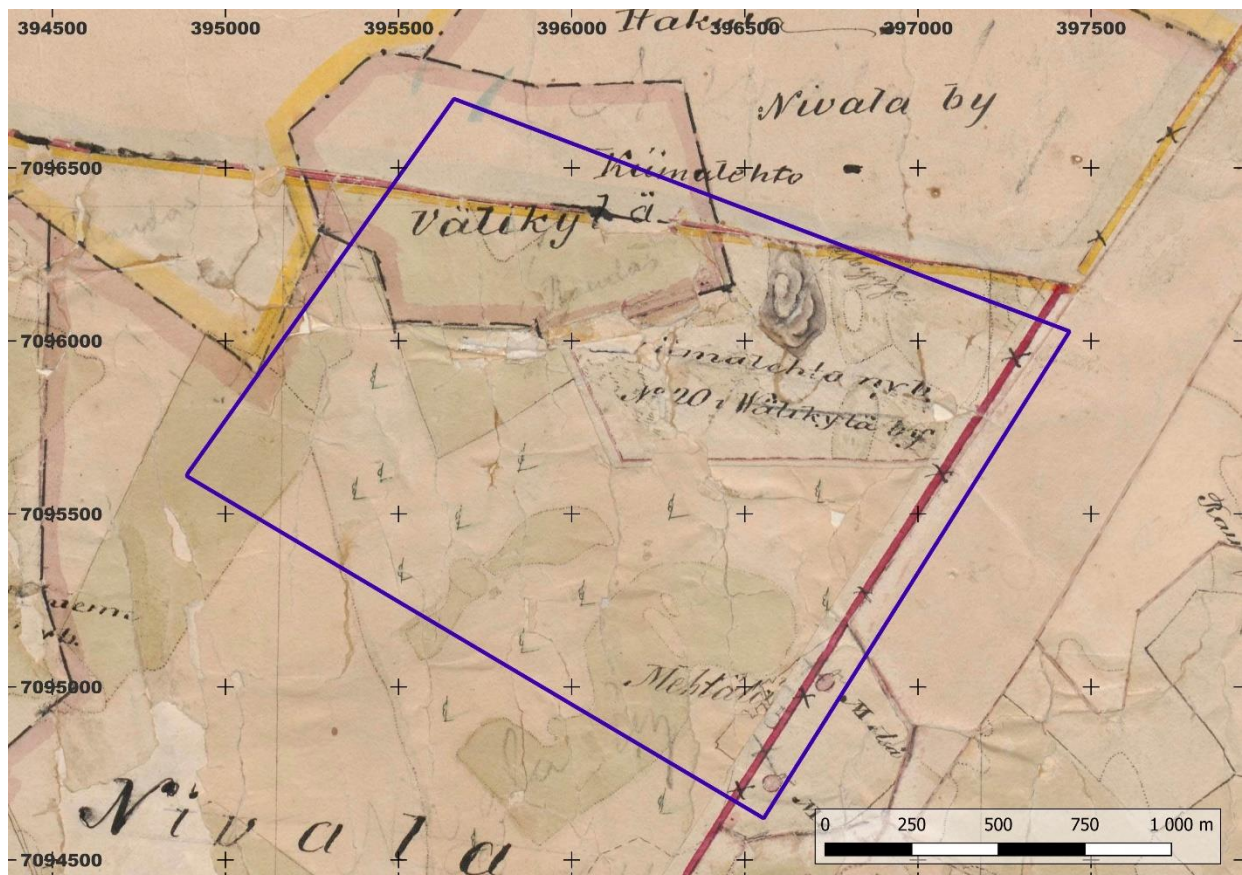

Kartta 2. Yleiskartta inventointialueesta.

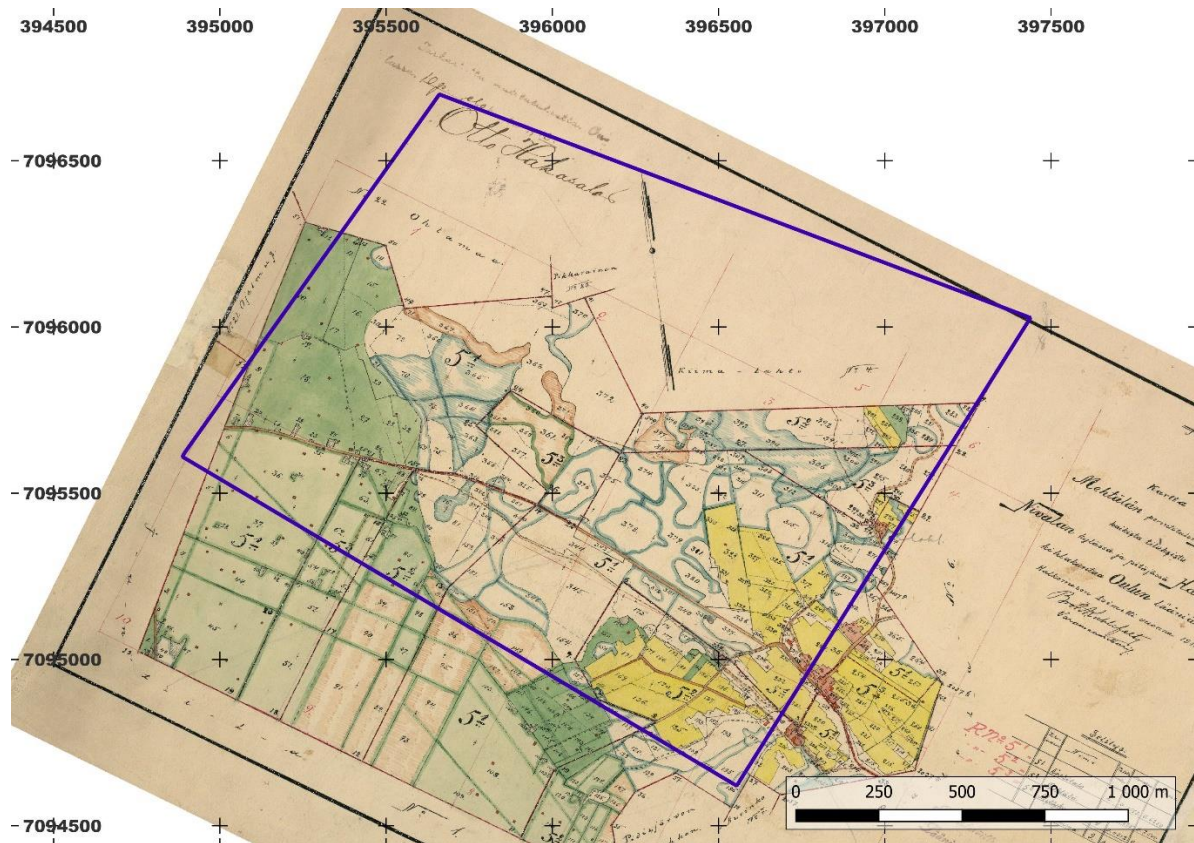
Inventoitu alue on rajattu sinisellä viivalla.

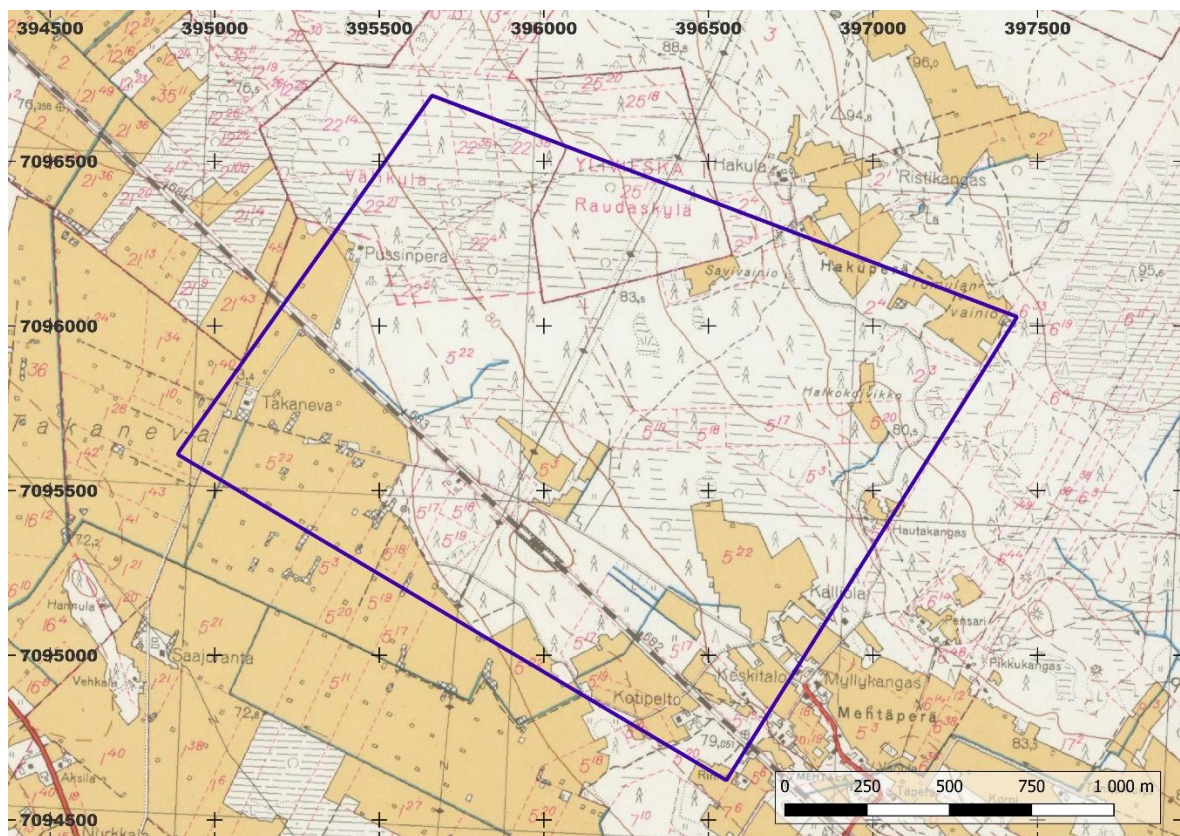
Kartta 3. Ote MML:n korkeusmallista (vinoalovarjoste). Inventoitu alue on rajattu sinisellä viivalla.

Kartta 4. Ote vuoden 1844 pitäjänkartasta Inventoitu alue on rajattu sinisellä viivalla.

Kartta 5. Ote vuoden 1915 kartasta Mehtälän perintötilan kaikista tiluksista. Inventoitu alue on rajattu sinisellä viivalla.

Kartta 6. Ote vuoden 1962 peruskartasta. Inventoitu alue on rajattu sinisellä viivalla.

2. Johdanto

Fingrid Oyj on selvittämässä sähköasemapaikan laajentamista Nivalan Uusnivalassa. Oulun Museo- ja tiedekeskus Luuppi edellytti hanketta koskevassa lausunnossaan (18.10.2021, OUKA/10573/12.03.03.05/2021) alueella tehtäväksi arkeologisen inventoinnin, jossa tuli selvittää, onko alueella kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muuta arkeologista kulttuuriperintöä. Inventoinnin toteutti Heilu Oy / FM Jussi-Pekka Hiltunen. Inventoinnin maastotyöt tehtiin 22.6.2022 ja raportti laadittiin kesäkuussa 2022.

3. Perustietoa tutkimusalueesta

Inventoinnin kohteena ollut Uusnivalan selvitysalue sijoittuu Nivalan keskustan luoteispuolelle, noin 5-6 km etäisyydelle Nivalan kirkosta. Inventoivan alueen koko on noin 293 hehtaaria. Pääsääntöisesti alue on ojitettua metsämaastoa. Alueen itä- ja kaakkoisosissa on maatiloja sekä niihin liittyviä rakennuksia, etelä- ja koillisosassa on viljelysalueita. Lähes keskellä aluetta on Uusnivalan sähköasema, josta lähtee voimajohtolinjoja alueen läpi sekä etelään että pohjoiseen. Alueen eteläosassa menee luoteis-kaakkosuuntaisesti rautatie. Alue sijoittuu korkeustasoille noin 75-90 m mpy. Alueelta ei tunnettu entuudestaan muinaisjäännöskohteita.

Vuoden 1962 peruskartalla alueen maankäyttö vastaa kutakuinkin sen nykytilannetta, lukuun ottamatta nykyisin alueen keskiosassa sijaitsevaa sähköasemaa. Sähköasemaa ei ole vielä vuosien 1962 ja 1983 peruskartoilla. Vuoden 1916 Mehtälän perintötilan tiluskarttaan alue on melko samanlainen kuin nykyisin; tontit ja pellot ovat kutakuinkin samalla kohtaa ja niiden ympärille on merkitty niittyjä sekä kangas-, korpi- ja neva-alueita. Vuoden 1844 pitäjänkartan laatimisen aikaan alueelle on merkitty metsämaastoa sekä Mehtälän tilan tontteja alueen kaakkoiskulmaan, kohtaan, jossa on nykyisinkin asutusta.

Alueen läheisyydessä on kivikautinen asuinpaikka *Palola* (muinaisjäännöstunnus 535010042), joka sijaitsee noin 880 metriä inventointialueesta kaakkoon. Paikalla olevalta pellolta on löytynyt kaksi tasataltta sekä kvartsi-iskos. Lisäksi inventointialueesta noin 1 km itäkaakkoon sijaitsee

irtolöytöpaikka Kytöniitty (1000014439), mistä pellon pinnasta aurauksen jälkeen on löytynyt kivikaudelle ajoittuva taltta vuonna 1965. Nivalan alueelta tunnetaan kivikautisia asuinpaikkoja ja irtolöytöpaikkoja samoilta korkeustasoilta kuin millä nyt inventoitava alue sijaitsee, joten korkeustasonsa puolesta alueella voi mahdollisesti olla esihistoriallisia muinaisjäännöksiä.

Vuosina 2014 (Jaana Itäpalo & Hans-Peter Schulz 2014) ja 2019 (Timo Sepänmaa & Hannu Poutiainen 2019) on inventoitu Nivalan Uusnivalan sähköasemalle johtavia voimajohtolinjoja, jotka eivät kuitenkaan ole kattaneet nyt suunnitellun sähköaseman laajennuksen selvitysalueita kokonaisuudessaan. Inventoinnin valmistelutöiden aikana saatujen tietojen perusteella alueen muinaisjäännöspotentiaali arvioitiin vähäiseksi.

4. Inventointityö

Inventoinnin valmistelutöiden yhteydessä selvitettiin hankealueen läheisyydessä sijaitsevien muinaisjäännöskohteiden sijainnit ja muinaisjäännöstyyppit. Ensisijaisena lähteenä käytettiin muinaisjäännösrekisterin tietoja. Valmistelutöiden aikana tarkastettiin myös alueen korkeusmalli (Maanmittauslaitoksen vinovalovarjoste) sekä aluetta kuvaavia vanhoja karttoja (edellinen luku).

Vanhoilta kartoilta paikannetut potentiaaliset muinaisjäännöskohteet olivat Nivalan ja Välikylän kylien välisen rajan taitekohtia, mutta maastossa niiden kohdilta ei löydetty minkäänlaista rajamerkkiä tai sen jäännöstä.

Inventoinnin maastotyöt tehtiin 22.6.2022. Maastotöiden aikana tarkastettiin vinovalovarjosteesta havaittu anomalia sekä alueen metsäisiä osuuksia. Alueen heinällä olleita viljelysalueita käytiin myös läpi otoksittain, joskin havaintojen tekeminen niiden kohdista oli hankalaa.

Kuljetun reitin sijaintitiedot mitattiin GPS-laitteella (Garmin Montana 610), jonka mittatarkkuus laitteen ilmoituksen mukaan oli 4-8 metriä.

5. Tulokset

Inventoidulta alueelta ei tunnettu entuudestaan muinaisjäännöskohteita, eikä sellaisia tavattu myöskään kesäkuussa 2022 tehdyn inventoinnin aikana.

Jussi-Pekka Hiltunen

Oulussa 29.6.2022

Heilu Oy

7. Lähteet

Karttalähteet

Hällström, H.J. 1844

Karta öfver Nivala Socken i Haapajärvi härad af Uleåborgs län. Pitäjänkartta, myöhemmin nimetty karttalehti 2344 03 Nivala.

Kuhlefeldt, B. 1915

Kartta Mehtälän perintötilan N:o 5 kaikista tiluksista Nivalan kylässä ja pitäjässä Haapajärven kihlakuntaa Oulun lääniä.

Vanhat peruskartta (Maanmittaushallitus)

Karttalehti 2344 03 Nivala, vuosi 1962 ja 1983.

Tutkimusraportit:

Itäpalo, Jaana & Schulz, Hans-Peter 2014. Kokkola – Kannus – Toholampi – Lestijärvi – Sievi – Nivala voimajohtolinjausten arkeologinen inventointi. Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu.

Sepänmaa, Timo & Poutiainen, Hannu 2019. Haapavesi – Ylivieska – Nivala voimajohtolinjojen muinaisjäännösinventointi. Mikroliitti Oy.

Liite

Kuvia

*Ylävasen: alueen luoteisosassa olevan Pussinperän metsämaastoa. Pohjoiseen.
Yläoikea: alueen lounaiskulman laajoja viljelysalueita. Lounaaseen.*

*Alavasen: alueen eteläosassa sijaitseva rautatie. Itäkaakkoon.
Alaoikea: alueen keskivaiheilla sijaitseva Uusnivalan sähköasema. Koilliseen.*

*Ylävasen: alueen eteläosan, Rautatien eteläpuolen metsämaastoa. Länteen.
Yläoikea: alueen kaakkoiskulmassa sijaitsevan Kalliolan tilan länsipuolella olevia viljelysalueita.
Pohjoiseen.*

*Alavasen: alueen kaakkoiskulmassa sijaitsevan Keskitalon tilan rakennuksia. Lounaaseen.
Alaoikea: alueen länsiosassa sijaitsevan Halkokoivikon tiheää metsämaastoa. Länteen.*

Maastossa jalkaisin kuljetut alueet

